

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยกระบวนการคัดคนเข้าบวชในพระพุทธศาสนาในประเทศไทย เป็นการวิจัยกระบวนการพัฒนาบุคลากรทางพระพุทธศาสนา ทำให้เกิดผลดีต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและมีความมั่นคง เพราะมีบุคลากรที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคม โดยมีวัตถุประสงค์ 4 ประการ ดังนี้

1. เพื่อศึกษากระบวนการคัดคนเข้าบวชในพระพุทธศาสนาในสมัยพุทธกาลจนถึงปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษากระบวนการคัดคนเข้าบวชในพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทและมหายานในประเทศไทย กับคริสตศาสนานิกายคาทอลิกในประเทศไทย
3. เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบกระบวนการคัดคนเข้าบวชในพระพุทธศาสนาและคริสตศาสนา
4. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการคัดคนเข้าบวชในพระพุทธศาสนา

บทสรุป

1. กระบวนการคัดคนเข้าบวชในพระพุทธศาสนาในสมัยพุทธกาลจนถึงปัจจุบัน

พบว่า กระบวนการคัดคนเข้าบวชในพระพุทธศาสนาเริ่มขึ้น เมื่อพระพุทธเจ้าตรัสรู้ และแสดงธรรมโปรดปัญจวัคคีย์ ท่านโกณฑัญญะได้ดวงตาเห็นธรรม ทรงประทานการอุปสมบทให้ด้วยพระองค์เอง ซึ่งวิธีการคัดคนเข้าบวชในพระพุทธศาสนามี 3 แบบ คือ

1. เอหิภิกขุอุปสัมปทา พระพุทธเจ้าทรงประทานบวชให้ด้วยพระองค์เอง
2. ติสรณคมนุปสัมปทา พระพุทธเจ้าทรงประทานให้สาวกบวชเป็นผู้บวช ด้วยการกล่าวถึงพระรัตนตรัย ต่อมาใช้บวชเป็นสามเณรในปัจจุบัน
3. ญัตติจตุตถกรรมวาจา ทรงมอบให้พระสงฆ์เป็นใหญ่ในสังฆกรรม เป็นวิธีการที่ใช้บวชในปัจจุบัน

องค์ประกอบสำคัญของการคัดคนเข้าบวชในพระพุทธศาสนา คือ

1. อุปัชฌาย์ ผู้ทำหน้าที่รับบุคคลเข้าหมู่ หรือผู้เป็นประธานในพิธีรับคนเข้าบวช

2. ภิกษุสงฆ์ คือ การประชุมสงฆ์เพื่อรับบุคคลเข้าหมู่ เป็นกระบวนการพิธีกรรมคัดคนเข้าบวช สังฆกรรมจะสำเร็จได้จะต้องมีภิกษุตั้งแต่ 5 รูป หรือ 10 รูป ขึ้นไป

3. สีม่า คือ เขตแดนที่สงฆ์มีกรรมสิทธิ์ใช้สำหรับทำสังฆกรรมบวช ปัจจุบันสีมาจะต้องได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา จึงจะสามารถทำสังฆกรรมการบวชสำเร็จได้ตามกฎหมาย

4. กรรมวาจา คือ บุคคลผู้ที่ได้รับการสมมติจากสงฆ์ให้ทำหน้าที่สวดถามอันตรายิกรรมแก่ผู้บวช เป็นภิกษุ 2 รูป เรียกว่า พระกรรมวาจาจารย์ กับอนุสาวนาจารย์

บุคคลที่ไม่ควรให้บวช มี 2 ประเภท ได้แก่

1. บุคคลที่ถูกห้ามบวชเด็ดขาด คือ เป็นคนเพศบกพร่อง คนประพฤติดิฉินัยร้ายแรง คนทำผิดชาติกำเนิด

2. บุคคลที่ไม่ถูกห้ามบวชโดยเด็ดขาด คือ คนที่ถูกห้ามไม่ให้บรรพชา และคนถูกห้ามไม่ให้อุปสมบท

กระบวนการการคัดคนเข้าบวชตามวินัยจะต้องมีบูรพกิจเป็นพื้นฐานนำไปสู่กระบวนการคัดคนเข้าบวช

พัฒนาการคัดคนเข้าบวชของเถรวาทในประเทศไทย เริ่มตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย ด้วยพิธีบวชตามประเพณี มีปุ่ครูเป็นผู้คัดเลือก ในสมัยอยุธยาเกิดประเพณีการบวชรับใช้ราชสำนัก และกระบวนการคัดบุคคลเป็นพระอุปัชฌาย์ไปบวชให้ชาวลังกา ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ปัจจุบัน ยึดหลักพระธรรมวินัย และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์

2. กระบวนการคัดคนเข้าบวชในพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทและมหยานในประเทศไทย กับคริสตศาสนานิกายคาทอลิกในประเทศไทย

กระบวนการคัดเลือกคนเข้าบวชของเถรวาทในปัจจุบัน มี 3 ประเภท คือ

1. การคัดเลือกคนเข้าบวชตามพระธรรมวินัย
2. การคัดเลือกคนเข้าบวชตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์และกฎหมายเถรวาท
3. พิธีกรรมการบวชในปัจจุบัน

จีนิกายกับวิวัฒนาการในประเทศไทย พบว่า ในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้มีพระสงฆ์จีนิกายเข้ามาตั้งในประเทศไทย มีการพระราชทานสมณศักดิ์ให้ และมีการจัดระเบียบการปกครองให้ การบวชในประเทศไทยเริ่มในสมัยสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว วัดมกุฏกษัตริยาราม ยังเป็นพระศาสนาเถรวาท ได้กำหนดระเบียบพระอุปัชฌาย์ และการบรรพชาอุปสมบทให้แก่จีนิกาย

อนัมนิกายในประเทศไทย พบว่า เริ่มเข้ามาในสมัยรัชกาลที่ 4 และทรงพระราชทาน สมณศักดิ์ให้ ตลอดทั้งทรงโปรดให้ประกอบพิธีกรรมหลวง การคัดคนเข้าบวชของอนัมนิกายในประเทศไทยไม่ต่างจากเถรวาท ส่วนต่างเฉพาะเรื่องอัฐบริวาร

การคัดคนเข้าบวชของคริสตศาสนานิกายโรมันคาทอลิกในประเทศไทย พบว่า คริสตศาสนา เริ่มเข้ามาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา มีการบวชให้คนไทยครั้งแรกในสมัยสมเด็จพระนารายณ์ เพื่อเผยแผ่ศาสนาแก่คนในพื้นที่ และมีการตั้งโรงเรียนสอนศาสนาให้สามเณรคริสตศาสนา

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบกระบวนการคัดคนเข้าบวชในพระพุทธศาสนาและคริสตศาสนา

การเปรียบเทียบกระบวนการคัดคนเข้าบวชในยุคศตวรรษที่ 21 พบว่า พระพุทธเจ้ามีเวลาเผยแผ่ศาสนา มากกว่า มีพุทธบัญญัติเกี่ยวกับการคัดคนเข้าบวชชัดเจน ส่วนพระเยซูมีระยะเวลาเผยแผ่น้อย จึงทำให้กระบวนการคัดคนเข้าบวชไม่ชัดเจน

การปรับปรุงกระบวนการคัดคนเข้าบวชในพระพุทธศาสนาและคริสตศาสนาต่างกัน พบว่า พระพุทธศาสนาไม่ต้องปรับปรุงกฎระเบียบการคัดคนเข้าบวชในยุคศตวรรษที่ 21 มีพระอุปัชฌาย์เป็นประธานในการรับคนเข้าหมู่ ส่วนคริสตศาสนาสังฆราชเป็นผู้ให้การบวชแก่บาทหลวง และเป็นผู้มีสิทธิเคาะฆาตในพิธีกรรม

การเปรียบเทียบการคัดคนเข้าบวชในประเทศไทย พบว่า ในสมัยกรุงสุโขทัยเกิดประเพณีการบวชเรียนตามประเพณีขึ้น ต่อมาในสมัยกรุงศรีอยุธยากระบวนการคัดคนเข้าบวชในประเทศเพื่อรับใช้ราชสำนัก และเกิดกระบวนการคัดคนเป็นพระอุปัชฌาย์ไปบวชให้ชาวลังกา ส่วนคริสตศาสนาได้เข้าเผยแผ่ในประเทศไทยสมัยกรุงศรีอยุธยา โดยเข้ามาในรูปแบบการเผยแผ่ศาสนาและ การค้าขาย นอกจากนี้มีการบวชคนเป็นครั้งแรก เพื่อให้เข้ากับนโยบายการเผยแผ่ที่ต้องการผลิตนักบวชพื้นถิ่นในสมัยของสมเด็จพระนารายณ์

การเปรียบเทียบบทบาทบุคคลคัดคนเข้าบวช พบว่า พระพุทธศาสนามีพระอุปัชฌาย์ เป็นผู้ทำหน้าที่คัดคนเข้าบวชเข้าหมู่ผ่านกระบวนการของคณะสงฆ์ ส่วนคริสตศาสนาอำนาจอยู่ที่สังฆราชในการคัดคนเข้าบวช มาเป็นบาทหลวง เพื่อทำหน้าที่ช่วยในการเผยแผ่ศาสนา

การเปรียบเทียบบทบาทองค์กร พบว่า มหาเถรสมาคมมีหน้าที่ออกกฎคัดเลือกเจ้าอาวาสพระอุปัชฌาย์ และบุคคลเข้าบวช ส่วนคริสตศาสนามีสำนักวาติกันและสภาคาทอลิกแห่งประเทศไทยคอยควบคุมพฤติกรรมผู้บวชและสังฆราชผู้ให้การบวช

แนวคิดนักวิชาการต่อการคัดคนเข้าบวช พบว่า นักวิชาการให้ความสำคัญเรื่องกฎระเบียบของมหาเถรสมาคม ในการตรวจสอบควบคุมพฤติกรรมของบุคคลผู้ที่จะบวชและพระอุปัชฌาย์ เพราะพระพุทธรูปบัญญัติเกี่ยวกับกระบวนการคัดคนเข้าบวชคืออยู่แล้วให้ยึดเป็นหลักการในทางปฏิบัติ

4. แนวทางการพัฒนากระบวนการคัดคนเข้าบวชในพระพุทธศาสนา

พบว่า กระบวนการคัดคนเข้าบวชจะต้องยึดมั่นตามพระธรรมวินัยที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติ ร่วมกับกฎระเบียบทางสังคมและการพัฒนาผู้บวชด้วยการให้การศึกษาทั้งก่อนและหลัง การบวช โดย

4.1 มีการตรวจสอบกระบวนการอย่างเป็นระบบ

4.2 การบวชจะต้องให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระธรรมวินัย โดยตั้งอุปัชฌาย์และคณะสงฆ์ต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนเองอย่างเคร่งครัดไม่ละเลย

4.3 มีการประสานความร่วมมือระหว่างรัฐ ชุมชน สังคม และคณะสงฆ์ จะต้องช่วยกันตรวจสอบพฤติกรรมของบุคคลผู้จะเข้ามาบวช

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการพัฒนา

1.1 ควรแปลความหมายของคำขอบรรพชาอุปสมบทจากภาษาบาลีมาเป็นภาษาไทยด้วย เพื่อให้ผู้เข้าบวชได้รู้ความหมายและสามารถนำไปปฏิบัติตามคำที่ผู้เข้าบวชกล่าวตอนบวช

1.2 ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการคัดคนเข้าบวช อาจจะเป็นในรูปแบบของ คณะกรรมการชุมชนหรือคณะกรรมการวัด เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกให้กับเจ้าอาวาสในการบริหารปกครอง ในกรณีผู้ที่มีปัญหาเรื่องคุณสมบัติ ถ้าเจ้าอาวาสไม่บวชให้อาจเกิดปัญหาเกี่ยวกับความเลื่อมใสศรัทธาของชาวบ้าน ทำให้ประชาชนมีความเข้าใจกระบวนการคัดคนเข้าบวชอย่างแท้จริง

1.3 ควรมีการตรวจสอบประวัติของบุคคลผู้ที่จะเข้ามาบวชอย่างจริงจัง ด้วยอำนาจฝ่ายบ้านเมืองเป็นผู้รับรองพฤติกรรม เช่น ตำรวจ หมอ ผู้นำชุมชน เป็นต้น

1.4 มหาเถรสมาคมควรกวดขันเกี่ยวกับการให้บรรพชาอุปสมบทของพระอุปัชฌาย์มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยอำนาจหน้าที่ของพระอุปัชฌาย์ผู้ให้การบรรพชาอุปสมบทว่ามีการปฏิบัติตามกฎระเบียบมหาเถรสมาคมมากน้อยเพียงใด

2.2 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลผู้บวชเข้ามาแล้ว ต่ำกว่าพรรษา 5 จะต้องให้การศึกษาเล่าเรียนและปฏิบัติตามพระธรรมวินัยมากน้อยเพียงใด